

بو تو سن قوماندا ایکد لر سن
ایکدیگی سن دنیا گئیر سن
آیاور و و انیزان آدیامان
محمد اشرافی

آلبا نوزلی

اؤلسون او یاشخی کی یرتبه یامان گلر!

قره چی دینه ر الک وار الک وار او هارا بو هارا!

جادی ایلا آروادی اولاتین آخری بریاد اولارا!

نال اودا قویماق!

دولت دووشانی آرابایاله توتار!

معده گوجنه دانیشیر!

بو تو کلری ده بیرماندا آغار تمایشام!

گول ایدی ووردی چیچک ده چیخارتدی!

بای گونونون قباغیندا قیزیم اوتورسون اوغلو قوچاغندا، باز گونونون قباغیندا گلیم اوتورسون قیزی قوچاغیندا!

شهرلیتی ات اؤلدوره ، کندینی ایست اؤلدوره ر ، اتلائی آت اؤلدوره ر!

من دئیریم قادم داما سن دئیرسن داملدان داما!

آشیقی اوناماغا بیغارلارا!

بیلور

یازدا بیغار ینمه ینی ، چوخ سؤز اوامه ینیسی ، بییب یاتار یازادک ، نه دیر آدی تاپین گؤزک : قاریشقا

یازدیین اوخویانماز ؛ قلم ، قمش ، دؤیجه یازین گئینر ، قیشین سویونار ؛ آغاج ینلده دلیکلی توخماق ، بونو بیلمه ین آخماق ؛ باش

ینلده اوکوژوم وار ، ذر یلریندن یر جوت چاریق چیخماز ؛ قورباغا

ینکه زاغدا اوتوز ایکی قوشونون یر باشچی سی وار ؛ آغیز ، دینلر ، دیل

یشیر ایشیرم گنجه گوندوز ایشلیر ؛ چولا ، چاغ

یئر آلتدا چوللو قودوق ؛ سوغان ، اؤل

یئر آلتدا چوللو یاتار ؛ سوغان

یئر آلتدا گوموش کمر ؛ یئر آلتیندا آخان کهریز

سویو یئر آلتدا کؤکلو دووشان ؛ خیش یئر آلتدا چوغوندور یئر آلتدا ، قیزیل قامچی ؛ ایلان

مردار مال و گم آدیامان

«قوناق گونده یر سؤز انشیمسه کار اولار ، «قوناقا گنت دمنزلر بالاری آلتیندان چکرلر .

«قوناق اومدوغون ینمه دی

«قوناق یر اولسا انو بیبه سی اؤکوز کسر .

«قوناقدان سالدیرماق قازانجدیر .

«قوناق کی وار انو صاحبی نین دوه سی دی هاردادر

خینچلاسا یاتار .

«قوناقا اوز وئرسن طاقچالاری گزه ر

«قوناقی انوه قویموردولار اوخ یاییسن یاخاری باشدان آسیردی .

«قوشو آشی دادلی اولار .

قیشر

سن گوزه لسین

«قوناق گونده یر سؤز انشیمسه کار اولار ، «قوناقا گنت دمنزلر بالاری آلتیندان چکرلر .

«قوناق اومدوغون ینمه دی

«قوناق یر اولسا انو بیبه سی اؤکوز کسر .

«قوناقدان سالدیرماق قازانجدیر .

«قوناق کی وار انو صاحبی نین دوه سی دی هاردادر

خینچلاسا یاتار .

«قوناقا اوز وئرسن طاقچالاری گزه ر

«قوناقی انوه قویموردولار اوخ یاییسن یاخاری باشدان آسیردی .

«قوشو آشی دادلی اولار .

قیشر

سن گوزه لسین

«قوناق گونده یر سؤز انشیمسه کار اولار ، «قوناقا گنت دمنزلر بالاری آلتیندان چکرلر .

«قوناق اومدوغون ینمه دی

«قوناق یر اولسا انو بیبه سی اؤکوز کسر .

«قوناقدان سالدیرماق قازانجدیر .

«قوناق کی وار انو صاحبی نین دوه سی دی هاردادر

خینچلاسا یاتار .

«قوناقا اوز وئرسن طاقچالاری گزه ر

«قوناقی انوه قویموردولار اوخ یاییسن یاخاری باشدان آسیردی .

«قوشو آشی دادلی اولار .

چهارشنبه ۱۱ بهمن ۱۴۰۲ * ۳۱ ژانویه ۲۰۲۴ * ۱۹ رجب ۱۴۴۵ * سال سی و دوم (اوتوز ایکینجی ایل) * شماره (سایه) : ۵۹۲۲

ادبیات

آلبا نوزلی

اؤلسون او یاشخی کی یرتبه یامان گلر!

قره چی دینه ر الک وار الک وار او هارا بو هارا!

جادی ایلا آروادی اولاتین آخری بریاد اولارا!

نال اودا قویماق!

دولت دووشانی آرابایاله توتار!

معده گوجنه دانیشیر!

بو تو کلری ده بیرماندا آغار تمایشام!

گول ایدی ووردی چیچک ده چیخارتدی!

بای گونونون قباغیندا قیزیم اوتورسون اوغلو قوچاغندا، باز گونونون قباغیندا گلیم اوتورسون قیزی قوچاغیندا!

شهرلیتی ات اؤلدوره ، کندینی ایست اؤلدوره ر ، اتلائی آت اؤلدوره ر!

من دئیریم قادم داما سن دئیرسن داملدان داما!

آشیقی اوناماغا بیغارلارا!

بیلور

یازدا بیغار ینمه ینی ، چوخ سؤز اوامه ینیسی ، بییب یاتار یازادک ، نه دیر آدی تاپین گؤزک : قاریشقا

یازدیین اوخویانماز ؛ قلم ، قمش ، دؤیجه یازین گئینر ، قیشین سویونار ؛ آغاج ینلده دلیکلی توخماق ، بونو بیلمه ین آخماق ؛ باش

ینلده اوکوژوم وار ، ذر یلریندن یر جوت چاریق چیخماز ؛ قورباغا

ینکه زاغدا اوتوز ایکی قوشونون یر باشچی سی وار ؛ آغیز ، دینلر ، دیل

یشیر ایشیرم گنجه گوندوز ایشلیر ؛ چولا ، چاغ یئر آلتدا چوللو قودوق ؛ سوغان ، اؤل یئر آلتدا چوللو یاتار ؛ سوغان

یئر آلتدا گوموش کمر ؛ یئر آلتیندا آخان کهریز

سویو یئر آلتدا کؤکلو دووشان ؛ خیش یئر آلتدا چوغوندور یئر آلتدا ، قیزیل قامچی ؛ ایلان

قارا مجموعه شیخ صفی الدین اردبیلی

–۱۴–

آیندیلار حضرت شیخ صفی الدین –قدس سره العزیز –اوشبو حدیثدن کی تذکره ده مذکور دورکی : «حب الوطن من الایمان .»کافرلر داعی وطنینی سؤزلر . نتیجه ایماندان اولورسا،دیر و بو نتیجه راست گلیر ؟

حضرت شیخ جوابیندا بویردوکی : بو حدیثن معنی سی بو دورکی مثلا بیر شخص کی عالم انس دن و عالم مشاهده دن عالم حبسه گلمش دیر ،چونکی اولکی عالمی سنور ،ایماندان دیر و محبت دیر .

ایکینجی دیلیم –ایکینجی قیسمت:حدیثلره سورغورلار :

حضرت پیغمبر –صلی الله علیه وآله و سلم–|ین| مبارک حدیثی سوللار دیرکی حضرت شیخ صفی الدین –قدس سره العزیز –دن سورویدورلار، حضرت شیخ صدرالدین –روح الله روحه –روایت ایله .

–|–

آیندیلار حضرت شیخ صفی الدین –قدس سره العزیزه –حضرت امیرالمؤمنین و قاتل المرتین ،قاتل المرتین ،امدالله العالیب و مطلوب کل طالب علی بن ایطالب –علیه الصلوه علیه الاسلام –ین مبارک کلامیندان کی بویروموش دور: قال علی علیه السلام «من عرف نفسه فقد عرف ربه .»بو سؤزون معنی سی نه دنمگ دیر؟

حضرت شیخ جوابیندا بویردوکی : «من عرف نفسه فقد عرف ربه»|نین معنی سی بو دور کی شخص ،نفسینه عاریف اولا و نفسین عشیلریسنه مطلع اولا و نفسین عشینه مطلع اولدوغوندان سونرا اصلاحینسا مشغول اولا. مثلا شونون کیمی کی یر کیمسه دونوندا نجیس گؤرسه ،اونون طهارتینه مشغول اولار، نفسین بو عشیلریندن طهارت اتمک ،تزکیه دیر و هر کیم کی تزکیه ائتدی ،نفسدن و نفسین فیسادیندان قورتولدو . چونکی نفسدن قورتولدو ،حضرت حق تعالی عذابیندان داعی قورتولدو .

آشنایی با مشاهیر آذربایجان

زندگی نامه سید ابوالقاسم نباتی

ادامه از شماره قبل و...

جلد اول آن اشعار فارسی و جلد دوم اشعار ترکی نباتی است. چاپ تبریزی و نفیس دیگری هم از اشعار فارسی او با تشریک مساعی جمعی از خوشنویسان و هنرمندان ، پگوشش غربیی کلسمیر تهیه و به علاقمندان شعر نباتی اتحاف شد

مرحوم فریدون کوچرلی ادبیات شناس مشهور در تحقیقات خسود در مورد نباتی چنین می نویسد :

((سید ابولقاسم نباتی برای آذربایجانی ها به منزله خواجه حافظ ، شمس تبریزی و حتی در بعضی اشعار و کلامش به منزله جلال السدین رومی (مولوی) میباشد .))

علامه شهید مرحوم علی مدرس تبریزی در جلد چهارم کتاب ریحانه الادب می نویسد : ((سید ابولقاسم میر مقدم اشتیینی قسره داغسی تبریزی از عرفای قرن سیزدهم هجرت که درویش مسلک و صوفسی مشرب بوده و اشعار و ذوقیات بسیاری به دوزیان ترکی و فارسی گفته و به نباتی یا خان چوپانی یا مجنونشاه تخلص می کرده و دیوان او در تبریز چاپ شده است.))

در کتاب دانشمندان آذربایجان در مورد ابو القاسم نباتی چنین آمده است :

((خلف مرحوم سید محترم اشتیینی ، درویش مسلک و صوفی مشرب بوده ، گاهی مجنون شاه و خان چوپانی نیز تخلص کرده است . اوانل حال در قره اشتیین که کرسی محال دیزمار قراچه داغ است نشو و نما

محرث اثرین بسدی عیان ایلمه عاصی
ممکندی شفاعت که شبیر و شبیر ایتسون))

محرث اثرین بسدی عیان ایلمه عاصی
ممکندی شفاعت که شبیر و شبیر ایتسون))

نسخه های خطی ترکی کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی

تکارش: حسین منتقی

به سرپرستی: سید محمود مرعشی نجفی

منظومه در آرزوی زیارت

امام حسین علیه السلام

ناظم : حاج شیخ حسن متخلص به «عاصی» (سده ۱۰۴۰هـ / ۲۰۰۷م)

موضوع :

ادب منظوم / **زبان :** ترکی آذری

آغاز :

« توفیق خدادن سورم بال پر ایتسون
دل مرغی گیدوب کرب و بلا به سفر ایتسون
صحتمده بو گوز باشیمی سونک سپرم من
یوز مرقد پاک اوسته قویوب هم اوپریم من.»

انجام:

«...بو قصه جان سوزی بیان ایلمه عاصی
گوزدن بله سن اشک روان ایلمه عاصی»

نوع خط: نستعلیق و شگفته نستعلیق
کاتب: یوسف صدیق تاریخ کتابت: ۳۰ دی ۱۳۳۷ ش / ۱۹ ژانویه ۱۹۵۹ م
عنوانها و نشانیها:مشکی

نوع کاغذ: فرنگی خط دار
تعداد برگ: ۴ (۱۰۵۵-۱۰۲۵)
تعداد سطر : ۱۴
اندازه متن : ۱۲x۱۸/۵ /شص اندازه جلد: ۱۴x۲۲/۵
س نوع جلد: مقوایی با روکش کاغذی
سرمه ای : عطف و گوشه ؛تازه ای قهوه ای .

ویژگیهای نسخه :

این رساله به جهت «مشهدی محمد علی عطوفی»نگاشته شده است .

«شماره ۹۷۸۳ مجموعه »

پادشاهلا پینچی

پادشاهلا پینچی ۱۹۷۳ شماره مجموعه ۹۷۸۳

گنجمیش سایبی نین آردی ...
شاه دئیر :
-قارداش ییزی بیر گنجه لیگه آلاه قوناغی ساخلار -سانمی ؟
کیشی مسجدی گوستریر که اللاه قوناغی اورا گتدیر .
کیشی اونلاردان آبیریلیب گلیر اونوبه یولداکی احوالاتی قیزینا سویله بیرفنز دئیر :
- آتا گنت او درویشلری قوناق گتیر اونلار عقللی آداما اوخشاییرلار ؟

قیز دئیر :-اوسه دئییه نده گل بو یولا نردیان سلاق دنمک ایسته بیرمیش که گل بولی صحت اتده - اتده گنتکدک سن اونون سوزونی باشا دوشمه بییین قیز نه قدر الله بیر اتاسی اونلاری اونوبه چاقیرماق ایسته میر اودور

که قیز دئیر - آتا غربی ادامدیرلار هیچ اولماسا بیر از خورک حاضر لاییم اپار وئر یشیتلر . قیز بیر تهر اتاسینی راضی سالیر بیرشقاب دولما

بوتورا مینیم ادیمدان دئییه رسن که قیزیم دئیر آی بوتودیر اولدوزلار چوخدور سایا بیلمه دیم دریا دا آغزیناجان دوادودور . سونرا اونلار نه دنسه لر گلیم منه دئییه رسن .کیشی خورکی آپاراندا بولدا پاچیب دولما

ایله چورگین یاری سینی بهییر سودی ده تمام ایدیر قاب بوش قاللر سونرا خورگین قالاسینی آپاریب

درویشلره وئیر درویش گورور که بشقاین اچیسنده اون – اون بش دولماوار پاراچورک بیرده بیر بوش قاب درویشلر دولما ایله چورکی یه یرلر قبالاری کیشیه قایتار راندا درویش دئیر :

بوتورا مینیم ادیمدان دئییه رسن که قیزیم دئیر آی بوتودیر اولدوزلار چوخدور سایا بیلمه دیم دریا دا آغزیناجان دوادودور . سونرا اونلار نه دنسه لر گلیم منه دئییه رسن .کیشی خورکی آپاراندا بولدا پاچیب دولما ایله چورگین یاری سینی بهییر سودی ده تمام ایدیر قاب بوش قاللر سونرا خورگین قالاسینی آپاریب

درویشلره وئیر درویش گورور که بشقاین اچیسنده اون – اون بش دولماوار پاراچورک بیرده بیر بوش قاب درویشلر دولما ایله چورکی یه یرلر قبالاری کیشیه قایتار راندا درویش دئیر :

کوسموشم

دونیدان اوز دوندرب من آشتا دن کوسموشم

کیردن ، تزویردن ، رنگین ردان ، کوسموشم

من محبت سانلی اولدوم ولی گوردوم جفا

باش یازیمدان ، بخت دن ، قدرو فقادن کوسموشم

دورمشکانلو شهرستان خدا آفرین است . وی از سال ۱۳۹۰ شمسی به طبع آزمایی در شعر آغاز کرده و مجالس عاشقان و نوای لالایی مادر را مایه پرورش ذوق ادبی خود می داند .

نمونه ای از اشعار وی را تقدیم خوانندگان می کنیم :

چویان قارداش

سویله دی مش جعفر آی چویان قارداش

جاناوار نه بیلیر قویون نچه دیر

توفنگی الیندن بوراخما بولداش

جاناوار نه بیلیر قویون نچه دی

هیریلیدانا بوخو توتار یاتارسان

دره لرده انشی لشته قاتارسان

آند اولسون الله ها قانا یاتارسان

جاناوار نه بیلیر قویون نچه دیر

ایت هورنده سن ده بیر آغیز اولا

اوساغا قاچاندا سن ده قاج سولا

ننه م قوربان منه خاطر گل یول

جاناوار نه بیلیر قویون کل یولا

جاناوار نه بیلیر قویون نچه ...

***قایناق:۶۰۰شاعردن طنز شعر ل کتابی**

دورمشکانلو شهرستان خدا آفرین است . وی از سال ۱۳۹۰ شمسی به طبع آزمایی در شعر آغاز کرده و مجالس عاشقان و نوای لالایی مادر را مایه پرورش ذوق ادبی خود می داند .

نمونه ای از اشعار وی را تقدیم خوانندگان می کنیم :

چویان قارداش

سویله دی مش جعفر آی چویان قارداش

جاناوار نه بیلیر قویون نچه دیر

توفنگی الیندن بوراخما بولداش

جاناوار نه بیلیر قویون نچه دی

هیریلیدانا بوخو توتار یاتارسان

دره لرده انشی لشته قاتارسان

آند اولسون الله ها قانا یاتارسان

جاناوار نه بیلیر قویون نچه دیر

ایت هورنده سن ده بیر آغیز اولا

اوساغا قاچاندا سن ده قاج سولا

ننه م قوربان منه خاطر گل یول

جاناوار نه بیلیر قویون کل یولا

جاناوار نه بیلیر قویون نچه ...

***قایناق:۶۰۰شاعردن طنز شعر ل کتابی**

آدیامان ادبیات نایخنه سیراغیش

مرثیه ادبیاتی

محمد امین دلسوز اصلی تبریزی دیبر . بوتون عؤمر ونو بوخسولوقدا کنجیریب ،شعرلریندن آنالشدیبعی اوزره ، گناه توتون ساتیب گناه باققاللرک الندیب و نهایت بیر مدت زنداندا قالمش اوندان سونرا دانوکر چیلجک اتمیشدیر .
دلسوزون دیوانیندانی پارچالار (باشدان ۲۰ صفحه فارسجا اولان حضرت علی (ع)مدحبنده قصیده لرله نوحه و سیننه زلردن سونرا گلن تورکجه قصیده ،نوحه ،سینه زلردن عبارت اولوب، نهایت غزلیات ،خمسن ،ساقینامه ،مدح نامه ،رباعیات ،بهاریات و سایره سی واردیر .
بو اثرلردن دلسوزون مرثیه چیلیسکدن باشقا مداحلیغی غزلخوانلیغی و هجووه دایر شعرلری میدانا چیخیر .
بو یازیمیزدا دلسوزون ایکی غزلینی نقل ائتدیکندن سونرا بیر ده هجرلریندن بیر نمونه نقل اتده جه بیکک.

زولفون دوشنده یاده پریشان اولور کؤنول

لعل لبین خیالی ایله قان اولور کؤنول

سیل سر شکیم عالمی غرق بلا الندیب

از بسکه دود آه ایله طوفان اولور کؤنول

گولزار حسن اچیسنده اگر غنچه لبلرین

بیر نیم خنده ایلیه سه خندان اولور کؤنول

گؤرسه م سنی رقیبه ایله جام می اچیمنسن

رشک آتشینده قوش کیچی بریان اؤلور کؤنول

غمزه ن اوخون آتاندان کمان قاشدن کنجر

زنیور خانه سی کیچی شان شان اولور کؤنول

هر دم گؤزنده باغده اول سرو قدبنی

بیخود سینن دالینجا خرمان اولور کؤنول

رویون خیالی ایله یاتوب خواب اتله سم

خلوتکه وصلده مهمان اولور کؤنول

دلسوزه لطف اؤزوه ایله اگر اتله سن نظر

مور حقیر اولسا سلیمان اؤلور کؤنول

قوبدی منی بو دهرده آواره گؤزلرین

سالدی منی بو غملره اول قاده گؤزلرین

ای گول ایشیم اولوب گنجه گونیدوز فغان منیم

بولیول صفت کنتردی منی زاره گؤزلرین